

Kruidtuinlaan 50 bus 165
B - 1000 Brussel
T. +32 2 508 85 85
vraag@mi-is.be
www.mi-is.be

Aan de Voorzitter van het OCMW van
Vorst
Rue du Curé 35
1190 Bruxelles

Onderwerp: Geïntegreerd inspectieverslag POD MI

Dienst: Inspectiedienst POD MI

Datum:

Uw brief van:

Bijlage(n): 5

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: Vorst/W65M-W65B-RMID-RMIB-KNL

Betreft: Geïntegreerd inspectieverslag

Geachte Voorzitter,

Hierbij vindt u het verslag van de inspecties die plaatsvonden in uw centrum op 28 juli, 1, 8, 9 augustus 2022.

Dit inspectieverslag bestaat uit drie delen:

- Een algemene analyse over het verloop van de inspectie, de resultaten van de inspecties en de aanbevelingen
- Een bijlage per gecontroleerde materie met de verschillende boekhoudkundige tabellen en uitleg over de gevolgde procedure
- De controletabellen per begunstigde

Indien u vragen hebt over deze controle, kunt u contact opnemen met uw inspecteur via mi.inspect_office@mi-is.be.

Briefwisseling dient gericht te worden aan de Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie (POD MI), Dienst Inspectie, Kruidtuinlaan 50 bus 165, 1000 Brussel.

I. INLEIDING

De missie van de POD Maatschappelijke integratie is de voorbereiding, uitvoering, evaluatie en opvolging van het federale beleid voor maatschappelijke integratie, waardoor ieders sociale grondrechten op duurzame wijze worden gegarandeerd.

De controles die door de inspectiedienst in de OCMW's worden uitgevoerd, passen in deze missie en gaan uit van de volgende visie ;

- **Controle** op de toepassing van de federale wetgeving voor maatschappelijke integratie aan de hand van juridische, administratieve en financiële inspecties
- **Advies** aan de OCMW's over het wettelijk kader en de concrete toepassing van de regelgeving
- **Kennis:** door haar schakelfunctie tussen de administratie en de actoren op het terrein draagt de dienst inspectie bij tot de strategische voorbereiding van het beleid inzake maatschappelijke integratie.

Om deze opdracht tot een goed einde te brengen, stelt de inspectiedienst zich de volgende doelstellingen;

- Toezien op een uniforme en correcte toepassing van de wetgeving en reglementering aangaande de subsidies die de federale staat toekent aan de OCMW's.
- Houden van doelgerichte, uniforme en periodieke controles van de OCMW's op boekhoudkundig, administratief en juridisch vlak. Deze controles dragen bij tot de gelijke wettelijke behandeling van de gebruikers van de OCMW-diensten.
- Verzamelen van informatie om het beleid inzake maatschappelijke integratie en armoedebestrijding te optimaliseren.
- Uitbouwen van structurele en kwalitatieve relaties met de OCMW's (belangrijkste partners van de federale administratie) met het oog op een goede communicatie en een kwaliteitsvolle dienstverlening.
- Uitwisselen van informatie met de interne diensten van de POD MI.
- Meewerken aan het actieplan voor de strijd tegen de sociale fraude waartoe in 2011 door de Regering werd besloten.

Met deze controles wil de dienst inspectie de waarden van de POD MI verdedigen;

- Respect
- De kwaliteit van de dienstverlening en klantvriendelijkheid
- Gelijke kansen voor iedereen
- Diversiteit
- Openstaan voor verandering

De procedure voor de controles wordt toegelicht op de website van de POD MI (<http://www.mi-is.be/nl/tools-ocmw/handleiding>).

2. INSPECTIES

	Omschrijving	Jaar	Bijlage
1	Wet van 02/04/1965: controle van de medische kosten	2020	Bijlage 1: Controle van de medische bewijsstukken, Wet van 02/04/1965
2	Wet van 02/04/1965: boekhoudkundige controle	2020	Bijlage 2: Controle toelagen, Wet van 02/04/1965
3	Recht op Maatschappelijke Integratie, Wet van 26/05/2002: controle van de sociale dossiers	2021	Bijlage 3: Controle van de sociale dossiers, Wet van 26/05/2002
4	Recht op Maatschappelijke Integratie, Wet van 26/05/2002: boekhoudkundige controle	2020	Bijlage 4: Controle van de toelagen, Wet van 26/05/2002
	Tijdelijke premie COVID	2020	Bijlage 4: Controle van de toelagen, KB n° 47 van 26 juni 2020 met het oog op het toekennen van een tijdelijke premie
5	Stookoliefonds (verwarmingstoelage)	geen controle uitgevoerd	x
6	Controle van het Uniek Jaarverslag	geen controle uitgevoerd	x
7	De behandeling van de knipperlichten	2020	Bijlage 7: Controle van de knipperlichten, OB van 14/03/2014

U vindt een gedetailleerde beschrijving van de uitgevoerde controles in de bijlagen van dit verslag

3. VOORBEREIDING EN VERLOOP VAN DE INSPECTIE

De informatie betreffende de voorbereidingen van de inspecties werd via mail aan uw OCMW gestuurd op 11/03/2022 .

Bij aanvang van de inspecties waren de meeste gevraagde stukken beschikbaar. Er ontbraken echter voor meerdere dossiers of delen van dossiers.

4. VASTSTELLINGEN EN AANBEVELINGEN

De opmerkingen en aanbevelingen hieronder zijn een herinnering aan de juiste toepassing van de voorschriften en/of procedures en/of het onderzoek van de subsidievoorwaarden en/of goede praktijken die voor de gecontroleerde materies moeten geïmplementeerd worden.

Wet van 02/04/1965, controle medische kosten

Sociale dossiers:

De opmerkingen betreffende de sociale dossiers zijn dezelfde als bij de voorgaande controles. Deze vaststellingen hadden dan ook meerdere terugvorderingen tot gevolg.

Tijdens de controle van de sociale dossiers bleek dat het opnemen van de tussenkomst in de **remgelden** in het steunvoorstel en de beslissing opnieuw een groot werkpunt zijn. Het is belangrijk om de **resultaten van het inkomstenonderzoek** te koppelen aan de eventuele tussenkomst in de remgelden. Indien de begunstigden over een inkomen beschikken dat gelijk aan of hoger is dan de overeenkomstige categorie van het leefloon, kan het remgeld niet ten laste gelegd worden van de POD MI.

Het al dan niet tussenkomen in de remgelden moet ook worden vermeld in de toekenningsbeslissingen en in de kennisgevingen hiervan. Onderstaande voorbeeldzin bevat alle nodige elementen en aandachtspunten voor een correcte toekenning van de tussenkomst in de (dringende) medische kosten.

“Voor de periode van XXX tot XXX neemt het OCMW de medische en farmaceutische kosten ten laste volgens de regels van de ziekteverzekering (inclusief/exclusief remgeld). Het OCMW levert tevens een medische kaart af voor de kosten in een verplegingsinstelling (zoals een ziekenhuis). Deze beslissing wordt herzien bij elke verandering in uw situatie met een impact op deze toekenning en ten laatste binnen drie maanden/binnen een jaar.”

« À compter du jj/mm/aa, le CPAS prend en charge vos frais médicaux et pharmaceutiques, selon les règles de l'assurance maladie en vigueur en Belgique (y compris le/à l'exclusion du ticket modérateur (biffer la mention inutile)). Le CPAS vous délivre également une carte médicale pour les frais résultant de soins donnés dans un établissement de soins (hôpital).

Cette décision sera revue dans un an au plus tard. Tout changement dans votre situation est à signaler à votre assistant social.»

Daarnaast bleek dat in meerdere dossiers de **behoefte** onvoldoende bewezen was en/of dat er een **ontoereikend sociaal onderzoek** was. Dit blijkt zowel uit sociale verslagen die nietszeggend zijn, het ontbreken van cruciale bewijsstukken, het ontbreken van een dossier en/of sociale verslagen op naam van betrokkene zelf (in geval van meerdere samenwonende familieleden), en het ontbreken van een grondige inkomensanalyse.

Het blijft ook belangrijk om in de situaties die dit vereisen de borgstelling en/of de verzekeraar in het land van herkomst na te gaan, en de resultaten hiervan te vermelden in het sociaal verslag.

Facturen:

De controle van de facturen laat een goede opvolging en een positieve evolutie zien. De inspectie kan dit enkel verder aanmoedigen.

Voor een correcte verwerking van de facturen blijft het echter van belang dat de voorstellen en beslissingen van de sociale dienst correct (al dan niet betalen van remgeld) en duidelijk zijn. Zoals hierboven reeds werd aangehaald, kan voor personen met een inkomen geen remgeld ingediend worden.

Wet van 02/04/1965, boekhoudkundige controle

De controle toont aan dat uw centrum enorme inspanningen leverde voor het beheer van de subsidies van de financiële steunen die worden toegekend in kader van maatschappelijke dienstverlening.

Waar er drie jaar geleden nog grote verschillen waren met zowel te veel gevraagde toelagen als te weinig gevraagde toelagen zijn deze sinds 2020 bijna volledig weggevallen.

Het is dus duidelijk dat het periodieke nazicht dat u invoerde na de inspecties van de vorige jaren zijn vruchten afwerpt. De inspectiedienst wenst u dan ook aan te moedigen om op deze weg verder te gaan, en wenst in het bijzonder de betrokken medewerkers te danken voor hun inzet en nauwkeurigheid bij het beheer van de toelagen voor de Wet van 1965.

Recht op Maatschappelijke Integratie, controle van de sociale dossiers

Sociaal onderzoek en sociaal verslag

Het sociaal verslag dient een weerspiegeling te zijn van het sociaal onderzoek naar de toekenningsvoorwaarden van het RMI. Bijgevolg dienen de zes toekenningsvoorwaarden van het RMI duidelijk besproken te worden in het sociaal verslag, ook wanneer deze bijvoorbeeld niet van toepassing zijn, dienen deze wel vermeld te worden (bijvoorbeeld wanneer betrokkene geen recht heeft op eventuele andere sociale rechten).

Bij dossiers waarbij verschillende gezinsleden/familieleden het RMI aanvragen, lopen de dossiers en de behandeling van de aanvragen van de verschillende gerechtigden te veel door elkaar. Het RMI is een individueel recht. Er moet steeds uitgegaan worden van de situatie van de aanvrager zelf.

Een weigeringsbeslissing dient gemotiveerd te worden vanuit de zes toekenningsvoorwaarden. Enkel wanneer betrokkene niet voldoet aan één of meerdere voorwaarden, kan een beslissing tot weigering genomen worden. Het OCMW kan niet weigeren op basis van bijkomende voorwaarden die het OCMW zelf heeft toegevoegd aan de toekenningsvoorwaarden (bijvoorbeeld het bezorgen van een huurcontract, het bewijs van betaling van de vaste kosten (zie hierboven) etc.) Het stelselmatig opnemen in de beslissing dat de toekenning RMI gekoppeld is aan bijkomende voorwaarden is strijdig met de wetgeving en dient onmiddellijk stopgezet te worden.

Daarbij koppelt het OCMW de toekenning van het leefloon aan studenten nog steeds stelselmatig aan bijkomende voorwaarden en bewijsstukken buiten de RMI wetgeving. Het is niet aan het OCMW om te oordelen over het uitgavenpatroon van de cliënt. De uitbetaling van het leefloon kan niet gekoppeld worden aan het bewijzen van bepaalde uitgaven. Bij de vorige controle werd reeds met aandrang gevraagd deze praktijk onmiddellijk stop te zetten.

Kennisgeving van de beslissing

Wanneer de beslissing betrekking heeft op een geldsom, moet het toegekende bedrag worden vermeld in de kennisgeving van de beslissing, alsook de wijze van berekening (artikel 21 § 2 van de wet van 26/05/2002). Betrokkene moet steeds een correct overzicht krijgen van de berekening van het bedrag van het aanvullend leefloon, dit is nu niet het geval.

Daarbij dient het OCMW op een correcte manier rekening te houden met enkel de bestaansmiddelen, de bij Wet vrijgestelde bestaansmiddelen kunnen in geen enkele situatie verrekend worden in het bedrag van het leefloon, bv. vrijwilligersbijdrage. Deze berekeningswijze is niet vrijblijvend, maar moet verplicht toegepast worden.

Daarnaast laten de kennisgevingen in het algemeen vaak een gebrekkige communicatie zien. Deze bevatten fouten, onnauwkeurigheden, zaken die niet van toepassing zijn of er ontbreekt dan net weer belangrijke informatie. Op de kennisgevingen moeten de toegekende categorie, het bedrag van de toegekende categorie evenals de berekeningswijze vermeld staan. De aanvrager moet ze kunnen begrijpen (dus volledig in het Nederlands of Frans indien dit het geval is) en de juistheid ervan kunnen controleren.

De sociale balans

Tijdens de controle van 2020 werd een sjabloon voorgelegd van een sociale balans als onderdeel van het sociaal verslag. Deze sociale balans werd tijdens de vorige én deze controle echter niet teruggevonden in de dossiers. Bij de dossiers ISP werd vastgesteld dat de sociale balans een veel te summiere herhaling is van de aanwezige informatie in het sociaal verslag. Er wordt op geen enkel levensdomein bijkomende inzichten verschaft. Door het ontbreken van een uitgebreide en diepgaandere analyse van de situatie van betrokkene op diverse levensdomeinen, bevatten de GPMI's over het algemeen eerder abstracte en vage engagementen. Het OCMW dient de sociale balans aan te wenden voor het formuleren van gepersonaliseerde en toepasselijke engagementen.

GPMI

Het OCMW heeft een termijn van drie maanden na de beslissing tot toekenning van het RMI om een individueel en gepersoniseerd GPMI op te stellen op basis van een uitgebreide en diepgaande sociale balans. Uit de controle bleek echter dat het OCMW vaak al bij de intake een GPMI opstellen en ondertekenen met de cliënt. Dit doet afbraak aan het feit dat het OCMW de tijd moet nemen om zicht te krijgen op de verschillende levensdomeinen en vanuit een vertrouwensband een gepersoniseerd begeleidingstraject dient op te stellen. Daarbij bevatten de gecontroleerde GPMI's uitsluitend standaardengagementen wat de inspanningen van het OCMW betreft. Ook het begeleidingstraject van het OCMW dient concreet uitgewerkt te worden in gepaste engagementen.

Er dienen per jaar drie evaluaties aanwezig te zijn in het dossier, waarvan minstens twee door de cliënt werden ondertekend. Evaluaties zijn nu vaak korte zinnnetjes die door de begeleider genoteerd worden, zonder verdere link met het begeleidingstraject of de verder te ondernemen stappen.

Tijdens de controle is gebleken dat de focus van het GPMI uitsluitend ligt op tewerkstelling. Het OCMW koppelt het GPMI automatisch aan de werkbereidheid. Cliënten die niet meteen inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt worden bijgevolg meteen vrijgesteld van het GPMI. Deze redenering is niet correct, er is een dubbele motivatieplicht in geval van vrijstelling voor de werkbereidheid en vrijstelling voor de opmaak van een GPMI. Het is niet omdat betrokkene niet meteen een job of studie kan uitoefenen dat er geen begeleidingstraject met die cliënt mogelijk is. Integendeel, de motivatie voor het vrijstellen van het GPMI bevat veelal net de elementen om aan te tonen dat er nood is aan een verder begeleidingstraject of diverse levensdomeinen. Wanneer cliënten zich in een situatie van dakloosheid bevinden, en hierdoor niet meteen aan het werk kunnen, kan er wel een GPMI opgesteld worden met de focus op het

vinden van een gepaste huisvesting. Bij cliënten die de Nederlandse of Franse taal nog niet helemaal machtig zijn, kan een traject opgestart worden met de focus op het volgen van een gepaste opleiding, zodat op langere termijn wel een tewerkstelling opgestart kan worden. Ook cliënten met een verslavingsproblematiek kunnen binnen het GPMI werken aan een traject van ontwenning. Het bestaan van randproblematieken in andere levensdomeinen zijn dus niet meteen een motivatie voor de vrijstelling van het GPMI, integendeel.

Het OCMW mist de kans om het GPMI in te zetten als begeleidingsmiddel voor cliënten met multiproblematieken die bijdragen aan het niet kunnen starten op de arbeidsmarkt. Cliënten die niet meteen inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt worden door deze manier van werken vaak jaren in dezelfde situatie gehouden gezien zij enkel voor de jaarlijkse herziening van het RMI opgevolgd worden door het OCMW. Ook voor deze cliënten kan een begeleidingstraject een grote meerwaarde betekenen in hun sociale en professionele activering terwijl zij nu net door hun randproblematieken op een barrière in de hulpverlening botsen en uitgesloten worden van bijkomende begeleiding.

Recht op Maatschappelijke Integratie, boekhoudkundige controle

De controle toont aan dat uw centrum enorme inspanningen leverde voor het beheer van de subsidies van de financiële steunen die worden toegekend in kader van het RMI.

Waar er drie jaar geleden nog grote verschillen waren met zowel te veel gevraagde toelagen als te weinig gevraagde toelagen zijn deze sinds 2020 bijna volledig weggevallen.

Het is dus duidelijk dat het periodieke nazicht dat u invoerde na de inspecties van de vorige jaren zijn vruchten afwerpt. De inspectiedienst wenst u dan ook aan te moedigen om op deze weg verder te gaan, en wenst in het bijzonder de betrokken medewerkers te danken voor hun inzet en nauwkeurigheid bij het beheer van de toelagen van het RMI.

De behandeling van de knipperlichten

Uit de controle blijkt dat er meestal tijdiger een beslissing wordt genomen naar aanleiding van een knipperlicht. De opvolging ervan blijft echter een aandachtspunt.

Eerst en vooral kan een betere opvolging van de KSZ stromen tijdens het sociaal onderzoek helpen om het aantal knipperlichten te verkleinen.

Daarnaast blijkt ook uit deze controle het belang van een correct formulierenbeheer.

- Een groot deel van de knipperlichten betroffen dossiers waarbij het inkomen lager ligt dan de SPI-vrijstelling. Inkomsten die lager liggen dan de SPI-vrijstelling dienen altijd vermeld te worden in het B formulier. Indien dit niet gebeurt, leidt dit automatisch tot een knipperlicht. Indien de inkomsten lager dan de SPI-vrijstelling niet werden ingegeven in het B formulier werd de volledige toelage ingetrokken.
- Door het correct en tijdig invullen van de terugvorderingsformulieren kan het OCMW vermijden dat er hierdoor knipperlichten ontstaan.

Tijdens de controle bleek dat meermaals een verkeerde berekening werd gebruikt voor de aangifte van het kadastraal inkomen, waardoor uiteraard een knipperlicht wordt gegenereerd. Er wordt rekening gehouden met het gedeelte van het kadastraal inkomen dat het vrijgestelde bedrag overschrijdt, vermenigvuldigd met 3. Dit bedrag dient aangegeven te worden in het B formulier.

Als laatste kan een code 3 pas toegekend worden na het doorlopen van bepaalde procedures. Het overmaken van de terugvordering aan een deurwaarder is daar één van. Het OCMW gaf nu te snel een code 3 aan de knipperlichten.

5. DEBRIEFING EN ALGEMENE OPMERKINGEN

5.1 Evolutie ten opzichte van eerdere controles

Medische kosten: de dossiers laten geen evolutie zien in vergelijking met voorgaande controles. Er waren meerdere dossiers waarvan het sociaal onderzoek ontoereikend was, waardoor dit terug een grotere terugvordering tot het gevolg heeft. Gezien dezelfde opmerkingen steeds terugkomen, zal hier in de toekomst extra op toegezien worden. Het OCMW dient hier werk van te maken om de integrale terugvordering van ontoereikende dossiers te vermijden.

RMI dossiers: De controle van de RMI dossiers laten eerder een negatieve evolutie zien. Meermaals konden de dossiers of de gecontroleerde jaren van de dossiers niet voorgelegd worden. Daarnaast blijken belangrijke opmerkingen van voorgaande controles nog steeds van toepassing. Het OCMW dient erop toe te zien dat het de wet correct toepast en zelf geen extra voorwaarden koppelt aan het RMI.

Knipperlichten: De controle van de knipperlichten laat weinig evolutie zien op vlak van de inhoudelijke opvolging.

6. CONCLUSIES

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de eventueel te weinig ontvangen toelagen en de te veel ontvangen toelagen.

Te weinig ontvangen toelagen

Controle	Gecontroleerde Periode	Eventueel te weinig ontvangen	Terugvorderings-procedure
Wet van 02/04/1965, boekhoudkundige controle	2020	Zie bijlage 2	Uit te voeren door uw diensten
Recht op Maatschappelijke Integratie, boekhoudkundige controle	2020	Zie bijlage 4	Uit te voeren door uw diensten

Te veel ontvangen toelagen

Controle	Periode	Terugvordering	Terugvorderings-procedure	Terugvorderings-periode
Wet van 02/04/1965, controle van de medische kosten	Jaar 2020	€255.941,12	Door onze diensten	Op een van de volgende maandelijkse kostenstaten
Recht op Maatschappelijke Integratie, controle van de sociale dossiers	Jaar 2021	Cf. bijlage nr. 3	Door onze diensten	Op een van de volgende maandelijkse kostenstaten
Recht op Maatschappelijke Integratie, boekhoudkundige controle	Jaar 2020	€ 416,59	Door onze diensten	Op een van de volgende maandelijkse kostenstaten
De behandeling van de knipperlichten	Jaar 2020	Cf. bijlage nr. 7	Door onze diensten	Op maandstaat 08/2022

Mag ik u verzoeken om uw akkoord binnen een termijn van 15 dagen volgend op de ontvangst van dit verslag te verzenden naar mi.inspect_office@mi-is.be

Als er geen antwoord volgt binnen de opgelegde termijn wordt dit beschouwd als een aanvaarding van de resultaten van de inspectie.

Met vriendelijke groeten,

Voor de Voorzitter van de POD Maatschappelijke Integratie:
Het diensthoofd van de inspectiedienst,

Bérengère STEPPÉ